

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра соціальних комунікацій

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

Політична пропаганда:
методи та інструменти впливу на суспільство

підготовки здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня

Луцьк
2025

Силабус освітнього компонента «**Політична пропаганда: методи та інструменти впливу на суспільство**» підготовки здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня

Розробник:

Греля (Кравченко) Світлана Іванівна доктор наук із соціальних комунікацій, професор кафедри соціальних комунікацій.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми доц. М. А. Рожило
«Журналістика і міжкультурна комунікація»

Гарант освітньо-професійної програми доц. О. Л. Тербус
«Реклама та зв'язки з громадськістю»

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальних комунікацій протокол № 1 від 2 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри: доц. Тербус О. Л.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» С 7 «Журналістика» «Журналістика і міжкультурна комунікація», «Реклама та зв'язки з громадськістю» Бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 2
ІНДЗ: немає		Семестр 3-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача

Кравченко Світлана Іванівна доктор наук із соціальних комунікацій, професор кафедри соціальних комунікацій; тел.: +380508080292; Kravchenko.Svitlana@vnu.edu.ua
 Дні занять (розклад за посиланням): <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти другого (бакалаврського) рівня.

Дисципліна «**Політична пропаганда: методи та інструменти впливу на суспільство**» покликана дати знання і навички їх практичного застосування для аналізу інформаційного контенту різних жанрів з метою виявлення відкритих та прихованих елементів політичної пропаганди, для з'ясування механізмів їх впливу на суспільство.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Мета і завдання ВОК полягають у тому, щоб сформувати базу знань про види, методи і механізми реалізації політичної пропаганди в інформаційному просторі та навички її розрізнення у контенті сучасних медіа, зокрема викриття прихованого маніпулятивного впливу на суспільство.

3. Soft skills: вміння критично мислити; вміння працювати в команді; ініціативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін; здатність керувати своїм часом, розуміння важливості дедлайнів; стресостійкість та ін.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекц.	Практ.	Сам.	Конс.	Бали
-------------------------------	--------	-------	--------	------	-------	------

				роб.		
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Політична пропаганда в структурі соціальних комунікацій						
Тема 1. Зміст і завдання курсу. Види і методи пропаганди.	28	2	4	20	2	Усне опитування/ 20
Тема 2. Методи впливу політичної пропаганди під час виборів	38	2	4	30	2	Усне опитування/ 20
Разом за змістовим модулем 1	66	4	8	50	4	40
Змістовий модуль 2. Пропаганда у медіатексті						
Тема 3. Аналіз медіа як джерела інформації	28	2	4	20	2	Усне опитування, ДС/ 20
Тема 4. Виявлення рис пропаганди у медіатексті	28	2	4	20	2	Усне опитування, ДС/ 20
Тема 5. Вплив пропаганди на людину і суспільство	28	2	4	20	2	Усне опитування/ 20
Разом за змістовим модулем 2	84	6	12	60	6	60
Усього годин / балів	150	10	20	110	10	100

Методи контролю: ДС – дискусія, усне опитування, аналітичне есе.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти включає більш детальне опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до практичних занять, яка передбачає, зокрема, виконання завдань практичного спрямування, опрацювання додаткової літератури, розв'язування задач, кейсів, перегляд рекомендованих фото-, відеоконтенту, аналіз медіатекстів тощо. Зміст та обсяг самостійної роботи подано в таблиці.

Ефективність і результативність самостійної роботи здобувача освіти викладач виявляє на практичних заняттях, зокрема під час тематичного опитування, тестування, бесід, дискусій, обговорення проблемних завдань, презентації творчих завдань та фіксує в загальній оцінці за тему.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Аналіз передвиборчих програм політичних партій	10
2	Аналіз передвиборчих програм кандидатів у президенти	10
3	Аналіз наповнення білдбордів на останніх виборах	10
4	Проаналізувати пости у мережах Фейсбук (Мета), Твіттер, Інстаграм, YouTube, Tiktok різних політичних сил.	10
5	Проаналізувати останні дебати кандидатів у президенти.	10
6	Порівняти оцінки медіаекспертів підсумку виборів 2019 р.	10
7	Проаналізувати фільм «Подвійне життя президента» з позиції	10

	дотримання журналістських стандартів	
8	Аналіз заголовків пропагандистських матеріалів.	10
9	Проаналізувати тексти з прихованою рекламою.	10
10	Проаналізувати сторінки політиків у соцмережах.	10
11	Виявити механізми впливу на аудиторію у політичних постах у соцмережах	10
	Разом	110

IV. Політика оцінювання

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття відповідно до розкладу та вчасно виконувати навчальні завдання (зокрема винесені на самостійну роботу) згідно з індивідуальним навчальним планом та силабусом освітнього компонента. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність з освітнього компонента становить 100 балів.

Пропущені з поважних причин заняття здобувач освіти має можливість скласти викладачеві в дні консультацій упродовж тижня після виходу на навчання.

Відповідно до пункту 3.1 Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки (<https://lnk.ua/jVWBwnnek>) з освітнього компонента можливе зарахування окремих тем, модулів, індивідуального завдання тощо.

Політика щодо академічної доброчесності. Увесь навчальний процес побудований на засадах доброчесності, справедливості, порядності, відповідальності за результати своєї діяльності, взаємодовіри та толерантності до його учасників, об'єктивності оцінювання, соціальної та гендерної рівності.

Здобувач освіти зобов'язаний самостійно виконувати завдання до практичних занять та самостійної роботи, так само індивідуальне завдання; надавати правдиву інформацію про результати своєї навчальної діяльності; вказувати джерела чужих думок у випадку їхнього використання. Жодна з форм порушення академічної доброчесності не толерується.

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності визначена [«Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#) та ПОЛОЖЕННЯМ про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки від 30 січня 2024 р (<https://surl.li/htvpbg>)

Політика щодо дедайнів та перескладання. Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Формою організації підсумкового контролю знань здобувачів освіти з вибіркового освітнього компонента є залік.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/09/2025-olozhennya_pro_org_anizatsiyu_navch._pr_otsesu_u_VNU_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf)

та Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf) підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента виставляється за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Завдання із цих видів поточного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів (детальніше див. таблицю вище). Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання

здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом освітнього компонента. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку, у разі отримання незадовільної оцінки, допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Здобувач освіти, який не погоджується з результатами підсумкового контролю, отриманих під час семестрового контролю в день оголошення результатів підсумкового оцінювання, має право звернутися з апеляційною заявою на ім'я проректора з навчальної роботи та рекрутації.

Будь-які конфліктні ситуації щодо оцінювання вирішують відповідно до [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

За умови активної участі у практичних заняттях та виконання самостійних аналітичних завдань студент отримує залік автоматично. У разі не виконання програми практичних занять студент повинен виконати додаткове завдання.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Вітюк Н. Особливості дискурсу політичної пропаганди в умовах інформаційно-психологічної війни. 2019. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/znpfsp_2019_24_5.pdf

Власюк О. С. Кремлівська агресія проти України: роздуми в контексті війни: монографія. Київ: НІСД, 2017. 304 с. URL: http://lib.rada.gov.ua/static/about/text/niss_Kreml-agressin_druk-d7e5f.pdf

Голуб О. Методи впливу пропаганди та протидія їм. Інститут Масової Інформації. 2019. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/metody-vplyvu-propagandy-ta-protydiya-nyu-i30638>

Коруц У. Інформаційна війна як інструмент пропаганди війни: правові підстави протидії. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/8/56.pdf>

Ігор Куляс Як розпізнати пропаганду у ЗМІ. URL: <https://detector.media/monitoring/article/143749/2018-12-30-yak-rozpiznaty-propagandu-v-zmi/>

Мороз О. Інформаційна гігієна під час війни. Happy Monday, 02.05.22. URL: <https://happymonday.ua/informatsijna-gigiyena-pid-chas-vijny>

Поліщук В.В. Кремлівська пропаганда під час війни (на прикладі російських телеграм-каналів). URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/12095>

Свідерська О. І. Цифрова пропаганда та ризики інформаційної безпеки у контексті російсько-української війни. 2022. URL: http://politicus.od.ua/2_2022/10.pdf

Семеній А. О. Антиукраїнська пропаганда в сучасному російському історичному кінематографі. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/12070>

Цибулько В. Російська людина вірить телевізору, українська читає все в Інтернеті. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2008/10/13/9090/>

Чуранова О. Пропаганда війни в українських та російських ЗМІ. Комунікативний діапазон медіадосліджень. URL: <https://er.ucu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/60e56a10-0ba2-49ff-adba-e3e810d66afe/content>

Шаварова, Г. Навчити протистояти ворожій пропаганді в інфопросторі – важливий аспект виховної роботи під час війни. Волинський національний університет імені Лесі Українки. URL: https://wiki.vnu.edu.ua/images/d/d0/Zbirnyk_tez_3.pdf

Ігор Куляс Як розпізнати пропаганду у ЗМІ. URL: <https://detector.media/monitoring/article/143749/2018-12-30-yak-rozpiznaty-propagandu-v-zmi/>

Як боротися з прихованою пропагандою. URL: <https://nsju.org/centr-zhurnalistskoyi-solidarnosti/yak-borotysya-z-pryhovanoyu-propagandoyu-profesijni-porady-dlya-medijnykiv/>

База псевдосоціологів... <https://texty.org.ua/d/socio/person/posternak-oleh/>

https://censor.net/ua/news/3509046/opytuvannya_ukrayintsiv_schodo_aktualnosti_telemarafonu

<https://detector.media/rinok/article/232211/2024-09-16-proiekt-byudzhetu-na-2025-rik-yaki-koshty-vydileni-na-derzhavni-media-marafon-suspilne-kino-kulturu-ta-zakhyst-informatsiynoi-bezpeky/>

<https://detector.media/infospace/article/171657/2019-10-18-ievropeyska-solidarnist-zvynuvatyla-11-u-propagandi-v-styli-skabieievskykh-shou/>

<https://cedem.org.ua/news/vybory-2019-pidsumky-media/>

<https://www.radiosvoboda.org/a/news-zelenskui-tymoshenko-poroshenko/29877177.html>

<https://detector.media/infospace/article/166664/2019-04-19-poroshenko-pereyshov-na-stsenu-zelenskogo-dlya-debativ-na-stadioni-dopovнено/>

<https://hromadske.ua/posts/kaveen-yakij-nichogo-ne-zminit-socmerezhi-pro-debati-na-olimpijskomu>

<https://www.slovoidilo.ua/2021/04/19/stattja/polityka/richnycya-debativ-zaraz-pretenziyamy-yaki-zelenskyj-predyavlyav-poroshenku>

https://lb.ua/tag/17219_pereviborna_programa_kandidativ_u

<https://www.radiosvoboda.org/a/29840938.html>

<https://www.radiosvoboda.org/a/prezydent-kandydaty-zemlia/29821275.html>

<https://www.bbc.com/ukrainian/features-47694615>

<https://www.bbc.com/ukrainian/features-47069063>

<https://www.bbc.com/ukrainian/features-47283024>

https://lb.ua/news/2019/03/02/421031_zelenskiy_trollit_drugih.html

https://lb.ua/news/2019/03/12/421768_eksperti_tri_kandidata.html

https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/02/karmazina_vybory.pdf

<https://www.chesno.org/post/862/>

<https://www.radiosvoboda.org/a/29859344.html>

<https://www.obozrevatel.com/ukr/president-2019/debati-zelenskogo-i-poroshenka-onlajn-translyatsiya.htm>

https://www.pravda.com.ua/tags/5c3b52a37a578/page_9/

<https://www.slovoidilo.ua/2019/04/05/novyna/polityka/stadion-tak-stadion-vse-pro-debaty-poroshenka-ta-zelenskoho-onovlyuyetsya>

<https://tsn.ua/politika/debati-zelenskogo-ta-poroshenka-povniy-tekst-vistupiv-ta-vidpovidey-kandidativ-1332675.html>)